

**ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM PRE ŠPECIALIZAČNÝ ODBOR
VEREJNÉ ZDRAVOTNÍCTVO**

Zdravotnícke povolanie: Lekár

a) Charakteristika špecializačného odboru a dĺžka trvania špecializačného štúdia

Verejné zdravotníctvo je špecializačný odbor zameraný na telesné, duševné a environmentálne aspekty zdravia populácie, na ochranu a zlepšovanie zdravia ľudí prostredníctvom výskumu vplyvu prostredia a spôsobu života na zdravie ľudí, ako aj prevencie chorôb, podpory a rozvoja zdravia.

Špecializačné štúdium trvá minimálne 4 roky.

b) Určenie stupňa vzdelania

Podmienkou na zaradenie do špecializačného štúdia v špecializačnom odbore

Verejné zdravotníctvo je:

- vysokoškolské doktorské štúdium v študijnom odbore všeobecné lekárstvo (MUDr.)

c) Rozsah teoretických vedomostí, praktických zručností a skúseností potrebných na výkon špecializovaných pracovných činností

Položka 1

Rozsah teoretických vedomostí

A. Epidemiológia

1. indikátory: demografické, zdravia a choroby,
2. príčiny chorôb (vrátane etiologických agensov) a asociácie príčin, typy príčinnosti,
3. klinická a epidemiologická charakteristika chorôb podliehajúcich surveillancie,
4. riziko, význam, hodnotenie a využitie výsledkov hodnotenia,
5. epidemiologické metódy surveillancie, (skrining, epidemiologické štúdie, register, sledovania v domácnostiach – princípy, podmienky, hodnotenie, využitie;)
6. opatrenia a intervencie pri výskyte chorôb a hodnotenie ich efektívnosti;
7. proces šírenia infekčných chorôb s povinnosťou medzinárodného hlásenia endemických, emergentných a reemergentných chorôb, vrátane biologických zbraní;
8. nozokomiálne nákazy, sledovanie ich šírenia,
9. epidemiológia najdôležitejších neprenosných chorôb, ich hodnotenie a monitorovanie.

B. Environmentálne zdravie

1. Hygiena životného prostredia

- a) základné definície v environmentálnom zdraví,
- b) metódy monitorovania faktorov životného prostredia,
- c) determinanty zdravia, hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie,
- d) intervencie chorôb spôsobených faktormi životného prostredia a spôsobom života.

2. Hygiena výživy

- a) zásady správnej výživy, význam jednotlivých živín, dôležitých faktorov výživy,
- b) výživa vybraných skupín obyvateľstva v závislosti od veku, pohlavia, fyziologických zvláštností, pracovného zaťaženia, typy stravovania a ich význam
- c) zdravotné riziká z potravín (druhy potravín, alimentárne nákazy, ostatné ochorenia z potravín, mikrobiologické riziká z potravín, chemické riziká), kontaminanty v potravinách a prídavné látky v potravinách, hygiena poľnohospodárskej prvovýroby, potravinárskej výroby a zariadení spoločného stravovania, zásady správnej výrobnéj praxe a HACCP.

3. Hygiena detí a mládeže

- a) základné znalosti o zákonitostiach telesného rastu a vývinu detí a mládeže a o vplyve životného prostredia a spôsobu života na zdravotný stav mladej generácie,
- b) zásady a postupy podpory a ochrany zdravia detí a mládeže, zdravotné riziká v životnom prostredí a v spôsobe života, hygienické požiadavky na spoločné zariadenia pre deti a mládež, zásady výchovno-vzdelávacej činnosti,
- c) intervenčné programy podpory a ochrany zdravia mladej generácie, ich tvorba a vyhodnocovanie.

4. Zdravie pri práci

- a) základné znalosti o vzťahu práce a zdravia – ochrana a podpora zdravia na pracovisku, charakteristiky fyzikálnych, chemických, biologických a psychosociálnych faktorov pracovného prostredia, ich pôsobenie na zdravie zamestnancov,
- b) metódy merania, stanovenia a hodnotenia profesionálnej expozície fyzikálnym, chemickým a biologickým faktorom, biologické expozičné testy, posudzovanie zdravotných rizík a kategorizácia prác,
- c) zdravotné požiadavky na výstavbu a prevádzku pracovísk, opatrenia na obmedzovanie zdravotných rizík (technické, organizačné, osobná ochrana, osobná hygiena a životospráva),
- d) základy fyziológie a psychológie práce, ergonómie; choroby z povolania, profesionálne otravy, iné poškodenia zdravia z práce, pracovná zdravotná služba.

5. Zdravotnícka informatika a bioštatistika

- a) základy sumarizácie a spracovania štatistických dát a údajov, analýza dát a údajov,
- b) základné štatistické charakteristiky a miery variability, teoretické rozdelenie náhodných veličín štatistických súborov, odhad parametrov a charakteristík náhodného výberu, testovanie štatistických hypotéz, závislosť dvoch náhodných veličín, funkčná a štatistická závislosť, spracovanie štatistických údajov (tabuľkové a grafické), kontingenčné tabuľky, odhady rizika a intervaly istoty pre riziko, demografická štatistika.

6. Zdravotná politika a riadenie

- a) základné princípy riadenia, riadenie zdravotníckych zariadení, tímová práca,
- b) ekonomika a financovanie zdravotníctva, tvorba zdravotnej politiky,
- c) medzinárodné aspekty zdravotnej politiky.

7. Výchova k zdraviu

- a) hlavné úlohy a ciele, základy psychológie, sociológie a pedagogiky,
- b) behaviorálne faktory, metodológia výchovy k zdraviu, špecifické problémy v populačných skupinách, poradenstvo vo verejnom zdravotníctve (pohybová aktivita, stravovanie, zvládanie stresu, odvykanie fajčenia, sociálne poradenstvo v prevencii alkoholizmu),
- c) programy podpory zdravia a prevencie, princípy priorít a tvorby programov, medicínsko epidemiologické náležitosti pre projekt/program, zásady spolupráce a komunikácie pri tvorbe a realizácii programov a projektov,
- d) zdravie vybraných populačných skupín, zdravý spôsob života matky a dieťaťa, prevencia v tehotenstve, výchova k rodičovstvu, starostlivosť o hendikepované deti, týrané deti, systém dispenzárnej starostlivosti v pediatrii, charta práv dieťaťa, fyziológia a psychológia ľudí vyšších vekových skupín, zvláštnosti ochorení vo vyššom veku, kvalita života seniorov, zdravé starnutie, listina ľudských práv a slobôd, špecifiká jednotlivých minoritných skupín vo vzťahu k zdraviu, bioterorizmus, medicína katastrof (základné vedomosti).

8. Sociológia

- a) sociálny jav súvisiaci so zdravím a chorobou,
- b) sociálne aspekty poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- c) sociologická analýza sociálnych javov súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, sociologický výskum,
- d) právo vo verejnom zdravotníctve, úvod do právnych disciplín, organizácia a výkon verejného zdravotníctva, povinnosti fyzických a právnických osôb vo verejnom zdravotníctve, právna zodpovednosť vo verejnom zdravotníctve, štátny zdravotný dozor vo verejnom zdravotníctve, správne konanie vo verejnom zdravotníctve, právne predpisy v jednotlivých oblastiach verejného zdravotníctva, rozhodovacie procesy v oblasti aplikácie práva (individuálna rozhodovacia činnosť), povinnosti zamestnanca a vedúcich pracovníkov vo verejnom zdravotníctve, práva a povinnosti osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Položka 2

Rozsah praktických zručností a skúseností

Oddiel

Minimálny počet zdravotných výkonov pod supervíziou

A. Epidemiológia		
1.	analýza demografických údajov, údaje o výskyte chorôb formou správy	2
2.	vypracovanie správy o zdravotnom stave obyvateľov pre odborníkov	1
3.	vypracovanie správy o zdravotnom stave obyvateľov pre laikov	2
4.	vypracovanie hlásenia infekčných chorôb pre informačný systém hlásenia infekčných chorôb	3
5.	vykonanie represívnych a preventívnych opatrení pri epidemickom výskyte infekčných chorôb (vrátane napísania správy)	1
6.	vykonanie represívnych a preventívnych opatrení pri sporadickom výskyte infekčných chorôb (vrátane napísania správy)	5
7.	kontrola očkovania v okrese (vrátane napísania správy)	1
8.	opatrenie pri výskyte nozokomiálnej nákazy (vrátane napísania správy a kontroly vykonaných opatrení)	1
9.	metodické návštevy u všeobecných lekárov pre dospelých a deti (vrátane napísania záznamu)	4, z toho 2 deti
10.	články alebo prednášky o epidemiológii infekčných a/alebo neprenosných chorôb pre miestne verejno-právne médiá	2

2. Hygiena životného prostredia

1.	identifikácia , analýza a hodnotenie vplyvu jednotlivých faktorov životného prostredia na zdravie	5 správ, z toho 3 pre odborníkov a 2 pre laikov
2.	identifikácia , analýza a hodnotenie determinantov zdravia	3 práce
3.	hodnotenia zdravotných rizík životného prostredia	3 práce
4.	účasť na výkone štátneho zdravotného dozoru na úseku hygieny vody, pôdy, ovzdušia, zdravotníckych zariadení	25
5.	spracovanie návrhov na udelenie pokút alebo ich sankčných opatrení pri zistených nedostatkoch z výkonu štátneho zdravotného dozoru	5
6.	účasť na vypracovaní minimálnych intervenčných projektov alebo programov zameraných na ozdravenie jednotlivých zložiek životného prostredia a minimalizovanie zdravotných rizík	3

3. Hygiena výživy

1.	spracovanie dotazníka na hodnotenie výživového stavu vybraných skupín obyvateľov	2
2.	posúdenie a zavedenie systému HACCP pri výrobe potravín, predaji potravín, podávania pokrmov	5
3.	posúdenie výsledkov overenia hygienických a zdravotných kritérií potravín a pokrmov	5
4.	vypracovanie plánu na výkon kontroly v rámci potravinového dozoru a štátneho zdravotného dozoru	5
5.	vypracovanie hodnotenia hygienickej situácie pri výrobe, manipulácii s potravinami a pokrmami a spracovanie záznamu o kontrole epidemiologicky rizikových potravín	3
6.	vypracovanie protokolu o odbere vzoriek potravín	3

4. Hygiena detí a mládeže		
1.	návrh projektov zameraných na ozdravenie životných a pracovných podmienok detí a mládeže, zmenu spôsobu života a postoja k vlastnému zdraviu	2
2.	spracovanie interpretácie právnych predpisov odboru hygieny detí a mládeže, vrátane predpisov súvisiacich s činnosťou odboru	2
3.	spracovanie návrhov na zníženie vplyvu nepriaznivých životných a pracovných podmienok (faktorov životného a pracovného prostredia) na zdravie a zdravý vývin detí a mládeže	3
4.	spracovanie hodnotenia kolektívnych a individuálnych expozícií detí a mládeže voči škodlivinám životného a pracovného prostredia	3
5.	kontrola zariadení pre deti a mládež, vrátane napísania záznamu o kontrole, návrhu opatrení a vykonania kontroly plnenia opatrení	3
6.	posúdenie denného režimu v zariadeniach pre deti a mládež, vrátane prevádzkového poriadku a návrhu na jeho úpravu	3
7.	interpretácia výsledkov meraní faktorov životného a pracovného prostredia detí a mládeže (fyzikálne, chemické, biologické, hluk, pitná voda)	3

5. Zdravie pri práci		
1.	posúdenie pracoviska a pracovných činnosti – identifikovať nebezpečenstvá na základe pozorovania	5
2.	vypracovanie časovej snímky práce	5
3.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu a stratégiu odberu vzoriek pracovného ovzdušia na účely analýzy chemických faktorov a hodnotenie výsledkov	5
4.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu a stratégiu odberu vzoriek pracovného ovzdušia na účely analýzy prašnosti a hodnotenie výsledkov	3, z toho 1 azbest
5.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu a stratégiu odberu vzoriek biologického materiálu za účelom hodnotenia profesionálnej expozície	3
6.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu hluku za účelom hodnotenia profesionálnej expozície a hodnotenie výsledkov	5
7.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu vibrácií prenášaných na horné končatiny za účelom hodnotenia profesionálnej expozície a hodnotenie výsledkov	2
8.	vypracovanie požiadaviek na objektivizáciu osvetlenia a hodnotenie výsledkov	3
9.	posúdenie ergonomického riešenia pracovných miest	2
10.	vypracovanie posudku o riziku (posúdiť posudok o riziku vypracovaný podnikom), vrátane plánu riadenia rizika (chemické faktory 3 , z toho 2 pre karcinogénne a mutagénne faktory a 1 pre biologické faktory)	3
11.	vypracovanie návrhu intervenčného programu na pracovisku	3
12.	vypracovanie návrhov rozhodnutí na určenie rizikových prác	3

6. Výchova k zdraviu		
1.	výchova k zdraviu obyvateľstva a) pre mládež b) pre zamestnancov c) pre seniorov d) pre ženy	16, z toho 5 5 5 1
2.	vypracovanie a realizácia projektu v odbore výchovy k zdraviu	1
3.	prieskum informovanosti obyvateľov o zdraví, rizikových faktoroch a chorobách, s cieľom vybrať priority pre aktivity zdravotnej výchovy.	1
4.	konzultácie v poradni zdravia so zvláštnym zameraním na rizikové faktory v populácii	15 osobám
5.	tematický plán zdravotnej výchovy a) pre deti MŠ b) pre žiakov základných škôl c) pre žiakov odborných škôl d) pre dospelých obyvateľov v spolupráci s pracovníkmi miestnych masmédií	5, z toho 1 1 2 1
6.	príprava výchovnej akcie v spolupráci s pracoviskami úradu verejného zdravotníctva, zdravotníckymi pracoviskami, štátnou správou a samosprávou, hromadnými oznamovacími prostriedkami a tretím sektorom	3
7.	spracovanie zdravotných problémov a) rómskych komunít a ich prevencia b) nevidiacich občanov c) o činnosti svojpomocných skupín d) v mimoriadnych situáciách	4, z toho 1 1 1 1
8.	vypracovanie návrhu rozhodnutia v správnom konaní	15

d) Organizačná forma špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa začína akademickým rokom podľa zostaveného študijného plánu. Pozostáva z praktickej časti a teoretickej časti, pričom praktické vzdelávanie má prevahu. Špecializačné štúdium sa ukončí skúškou pred komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

e) Rozsah a zameranie odbornej zdravotníckej praxe vykonávanej na jednotlivých pracoviskách zdravotníckych zariadení, jej minimálna dĺžka, časový priebeh

Verejné zdravotníctvo v trvaní 48 mesiacov, z toho		
1.	epidemiológia	2 mesiace
2.	hygiena životného prostredia	2 mesiace
3.	hygiena detí a mládeže	2 mesiace
4.	preventívne pracovné lekárstvo	2 mesiace

5.	štatistika a informatika	1 mesiac
6.	laboratórium a) objektivizácia faktorov životného a pracovného prostredia b) lekárska mikrobiológia a mikrobiológia životného prostredia	2 mesiace, z toho 1 mesiac 1 mesiac
7.	poradňa zdravia	1 mesiac
8.	teoretická príprava vo vzdelávacej ustanovizni	1 mesiac
9.	ambulancia všeobecného lekára pre dospelých	1 mesiac
10.	oddelenie infekčných chorôb	1 mesiac